

Openbare vergadering van donderdag 2 juni 2022

Aanwezig: Peter PLESSERS, voorzitter gemeenteraad
Bart LAEREMANS, aangewezen-burgemeester
Jelle DE WILDE, Kirsten HOEFS, Chantal LAUWERS, Trui OLBRECHTS, Philip ROOSEN, Karlijne VAN BREE, Jean-Paul WINDELEN, schepenen
Eddie BOELEN, Caroline DENIL, Linda DE PREE, Jean DEWIT, Isabel GAISBAUER, Katrien LE ROY, Karima MOKHTAR, Katleen ORINX, Luk RAEKELBOOM, Patricia SEGERS, Vincent VAN ACHTER, Gerlant VAN BERLAER, Rudi VAN HOVE, Bart VAN HUMBEECK, Yves VERBERCK, Karin VERTONGEN, Patrick VERTONGEN, Elke WOUTERS, gemeenteraadsleden
Muriel VAN SCHEL, algemeen directeur

Verontschuldigd: /

Afwezig: Manon BAS, William DE BOECK, Tom GAUDAEN, Gilbert GOOSSENS, Brigitte JANSSENS, Chris SELLESLAGH, gemeenteraadsleden

TOESTEMMING VOOR HET GEBRUIK VAN BODYCAM'S DOOR DE POLITIEZONE GRIMBERGEN IN EEN NIET-BESLOTEN PLAATS EN DESGEVALLEND EEN BESLOTEN PLAATS WAARVAN ZE NIET DE BEHEERDER IS OP AANVRAAG VAN DE KORPSCHIEF - GOEDKEURING

De volgende bepalingen zijn van toepassing inzake de bevoegdheid:

De wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst gestructureerd op twee niveaus.

De beslissing wordt genomen op grond van:

- Wet van 21 maart 2018 tot wijziging van de wet op het politieambt om het gebruik van camera's door de politiediensten te regelen, en tot wijziging van de wet van 21 maart 2007 tot regeling van de plaatsing en het gebruik van bewakingscamera's, van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten en van de wet van 2 oktober 2017 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid.
- Wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens.
- Wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie- en inlichtingendiensten en op het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse.
- Besluit van de gemeenteraad van 23 september 2021 "Aanvraag van de korpschef tot het verkrijgen van een principiële toestemming voor het testgebruik van bodycams door de politiezone Grimbergen in een niet-besloten plaats en desgevallend een besloten plaats waarvan ze niet de beheerder is - Goedkeuring".
- Besluit van het college van burgemeester en schepenen van 2 mei 2022 "Aanvraag van de korpschef tot het verkrijgen van een principiële toestemming voor het gebruik van bodycams door de politiezone Grimbergen in een niet-besloten plaats en desgevallend een besloten plaats waarvan ze niet de beheerder is".
- Positieve evaluatie testperiode.

De beslissing houdt rekening met volgende adviezen:

Het advies ingediend door de korpschef van de Lokale Politiezone Grimbergen op 2 mei 2022, waarin het type bodycams, de doeleinden, de gebruiksmodaliteiten, de plaats en een impact- en risicoanalyse op het vlak van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en op operationeel niveau wordt beschreven.

De beslissing kent volgende inhoudelijke verantwoording:

Inleiding

Sinds 25 mei 2018 regelt de wet op het politieambt (WPA) het gebruik van bodycams door de politie. De Lokale Politie Grimbergen heeft de intentie om 15 bodycams aan te kopen. De bodycams zullen vervolgens beschikbaar zijn voor alle operationele personeelsleden van het korps. In het kader van hun opdrachten, kunnen (niet verplicht) de politiediensten de bodycams gebruiken mits het respecteren van het wettelijk kader en de gebruikersmodaliteiten (WPA artikel 25/3). De opportuniteit van het gebruik van de bodycam blijft steeds een inschatting van de drager van de bodycam. In de WPA worden geen gevallen beschreven die het gebruik noodzakelijk maken. De drager moet de camera wel duidelijk op het uniform dragen én de gefilmde moet op de hoogte gebracht worden dat hij of zij gefilmd wordt.

Wettelijk kader

Artikel 25/4 van de wet op het politieambt bepaalt dat een lokale politiezone op zichtbare wijze camera's mag gebruiken op het grondgebied dat onder zijn bevoegdheid valt na de voorafgaande principiële toestemming van de gemeenteraad. Deze toestemming moet aangevraagd worden door de korpschef. In de toestemmingsaanvraag worden het type camera, de doeleinden waarvoor de camera's zullen worden gebruikt en de gebruiksmodaliteiten beschreven, rekening houdend met een impact- en risicoanalyse op vlak van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer én met een analyse op operationeel niveau, met name de categorieën van verwerkte persoonsgegevens, de proportionaliteit van de aangewende middelen, de te bereiken operationele doelstellingen en de bewaartermijn van de gegevens nodig voor het behalen van deze doelstellingen. Dit document dient als antwoord op de gestelde vereisten.

Type camera

De Lokale Politie Grimbergen vraagt om binnen de omschrijving van de politiezone, waarbinnen de gemeente Grimbergen en deelgemeentes Humbeek, Beigem en Strombeek vallen, mobiele camera's te mogen gebruiken ten behoeve van alle medewerkers van de geïntegreerde politie. Onder mobiele camera's worden camera's verstaan die worden verplaatst tijdens het gebruik ervan.

Doeleinden

Het gebruik van de bodycam dient steeds operationeel gemotiveerd te zijn en in alle gevallen een bestuurlijke of gerechtelijke finaliteit te hebben.

De bodycam kan in het bijzonder ingezet worden voor volgende doeleinden:

- het voorkomen, vaststellen of opsporen van misdrijven;
- het voorkomen, vaststellen en opsporen van overlast;
- het handhaven en het herstel van de openbare orde in het kader van genootschappelijk beheer van publieke ruimtes.

Het beschikbare beeldmateriaal kan gebruikt worden voor:

- het bewijzen van een misdrijf, van schade of van overlast;
- het identificeren van een dader, een verstoorder van de openbare orde, een getuige of een slachtoffer;
- didactische en pedagogische doeleinden in het kader van de opleiding en training van de politiemensen;
- als hulpmiddel bij het afleggen van verantwoording met betrekking tot de aangeboden dienstverlening en/of een antwoord te formuleren in geval van klachten. Het zichtbaar gebruik van de bodycam is onderworpen aan de wettelijke verplichting om mondeling een waarschuwing te geven. Dit impliceert dat de burger geïnformeerd is over de effectieve inzet van de bodycam. Indien het politieoptreden in vraag wordt gesteld, en er een formele klacht volgt, kan logischerwijs zowel het betrokken personeelslid als de burger de beelden laten aanwenden in het onderzoek. Belangrijke opmerking: het kan evenwel op geen enkel moment de bedoeling zijn dat de gemaakte beelden met bodycams gebruikt worden voor systematisch nazicht of controle van personeel van de politiezone tijdens de uitvoering van hun taken.

Gebruiksmodaliteiten

De uitgangspunten voor het gebruik van bodycams binnen onze politiezone zijn:

- het gebruik van de bodycams gebeurt op zichtbare wijze;

- het gaat enkel om filmen en opnemen in het kader van politieopdrachten, niet om andere doeleinden (zoals filmen en opnemen van gesprekken tussen collega's los van een opdracht);
- men heeft steeds de keuze om al dan niet een bodycam mee te nemen op het terrein EN een opname is nooit een verplichting, maar steeds een optie.

Conform de WPA worden bodycams binnen de Lokale Politie Grimbergen slechts gebruikt mits inachtneming van de volgende voorwaarden:

1. Reden van het gebruik:

Elk cameragebruik is een vorm van dwang (want ingrijpend t.o.v. de privacy) én moet bijgevolg proportioneel en subsidiair zijn: het cameragebruik moet in verhouding staan tot het te bereiken doel van de politieopdracht en men moet steeds eerst minder ingrijpende alternatieven aanwenden. Het gebruik ervan dient operationeel gemotiveerd te zijn en steeds een bestuurlijke of gerechtelijke finaliteit te hebben. De opnames worden gemaakt voor de duur van de interventie, van bij de aanvang tot aan het beëindigen ervan.

2. Plaats van het gebruik in het kader van een politie-opdracht:

Het gebruik van bodycams mag enkel in gemeentes waarvan de gemeenteraad haar principiële toestemming gaf tot gebruik ervan. Onze bodycams kunnen bijgevolg enkel op het grondgebied van de Lokale Politie Grimbergen ingezet worden. Bij bijstand, samenwerking, steun of hycap-opdrachten in andere gemeentes is het gebruik ervan enkel toegelaten bij een met reden omklede hoogdringendheid én nadat de korpschef dan wel de bestuurlijke directeur-coördinator of de directeur van de aanvragende dienst, afhankelijk van het geval, mondeling de toestemming krijgt van de bevoegde overheid om gebruik te maken van camera's in het kader van de specifieke opdracht die de hoogdringendheid rechtvaardigt. Deze mondelinge toestemming wordt vervolgens zo spoedig mogelijk schriftelijk bevestigd door de bevoegde overheid.

Wat betreft de politiezones, kan de bevoegde overheid vertegenwoordigd worden door de betrokken burgemeester om de mondelinge toestemming te geven in het geval van hoogdringendheid zoals bedoeld in het eerste lid. De opname vindt plaats in een van de volgende plaatsen:

- in voor het publiek toegankelijke, niet-besloten plaatsen (elke plaats die niet door een omsluiting is afgebakend en vrij toegankelijk is voor het publiek, waaronder de openbare wegen beheerd door de openbare overheden bevoegd voor het wegbeheer). Hier is het gebruik van de bodycam niet gebonden aan een interventie en kan deze dus altijd opnames maken (bv. op straat) zolang dit binnen een politionele opdracht valt;
- in voor het publiek toegankelijke besloten plaatsen (elk gebouw of elke door een omsluiting afgebakende plaats, bestemd voor het gebruik door het publiek waar diensten aan het publiek kunnen worden verstrekt), en dit tijdens een interventie en slechts voor de duur ervan (bv. in een café of in het station);
- in niet voor het publiek toegankelijke besloten plaatsen (elk gebouw of elke door een omsluiting afgebakende plaats, die uitsluitend bestemd is voor het gebruik door de gewoonlijke gebruikers), en dit tijdens een interventie en slechts voor de duur ervan (bv. in een woning);
- in besloten plaatsen waarvan de Lokale Politie Grimbergen de beheerder is. Hier is het gebruik van de bodycam niet gebonden aan een interventie, maar wel aan een politionele opdracht (bv. een klachtaktering aan het onthaal van onze politiezone).

Het is evident dat er eveneens rekening moet gehouden worden met de voorwaarden van het regulier cameratoezicht. Zo kan het bijvoorbeeld nooit de bedoeling zijn om een opname te maken in het cellencomplex voor fouilles met volledige ontkleding (artikel 25/3 §3 Wet Politieambt).

3. Operationele vereisten:

- de opname wordt voorafgegaan door een waarschuwing. De waarschuwing moet niet mee opgenomen zijn, maar is wel gewenst. Dit zal trouwens meestal het geval zijn door de pre-recording functie van de bodycam. Het is ook om deze reden dat de pre-recording functie is ingeschakeld en ingesteld is op 30 seconden;
- de opname wordt ofwel gemaakt door een geüniformeerd lid van het operationeel kader van de politie, ofwel door een niet-geüniformeerd lid van het operationeel kader van de politie die drager is van de interventie-armband met interventienummer en/of de legitimatiekaart;

- de politieambtenaar is steeds verantwoordelijk voor zijn opnames en hij moet hierbij waken over de naleving van de proportionaliteits- en subsidiariteitsbeginselen. De meerdere waakt mee over de naleving van de proportionaliteits- en subsidiariteitsbeginselen en kan ter plaatse het bevel geven tot in- of uitschakelen van de bodycam(s).

Impact- en risicoanalyse

Er werd een impact en risicoanalyse op operationeel vlak en op het vlak van de bescherming van de privacy gemaakt (DPIA: Data protection impact assessment). Deze had in het bijzonder betrekking op de categorieën van persoonsgegevens, proportionaliteit van de gebruikte middelen, de te bereiken operationele doelstellingen en de om die doelstellingen te bereiken noodzakelijke bewaartermijn van de gegevens. Ze betreft de volgende domeinen:

- een beschrijving van de beoogde verwerkingsoperaties en van de verwerkingsdoeleinden;
- een evaluatie van de noodzaak en van de proportionaliteit van de verwerkingsoperaties;
- een evaluatie van de risico's voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen;
- de beoogde maatregelen om de risico's het hoofd te bieden.

Categorieën van verwerkte persoonsgegevens

1. Algemene persoonsgegevens:

In het kader van op beeld vastgelegde inbreuken op de geldende wetgevingen kan aan een opname een identiteit gekoppeld worden (zijnde naam, voornaam en geboortedatum van relevante personen in beeld). De gekoppelde identiteiten kunnen vaststellers, overtreders, slachtoffers, getuigen of andere relevante derden betreffen. De enige reden van deze koppeling is het beheer van de informatiestroom die samenhangt met de op beeld vastgelegde inbreuk.

2. Speciale categorieën:

In principe worden aan de verzamelde beelden geen bijzondere persoonsgegevens gekoppeld, met uitzondering van de door de GDPR aangeduide speciale categorie "informatie over wetsovertredingen of strafrechtelijke veroordelingen". Het gaat dan voornamelijk over 'informatie over wetsovertredingen', wat inherent is aan het politieel gebruik van camera's.

3. Verwerking:

Enkel deze persoonsgegevens die relevant zijn voor een bepaald incident zullen bewaard worden. Het betreft hier de betrokken partijen zoals deze ook in een politieel proces-verbaal zouden opgenomen worden. De opnames gebeuren conform de hierboven beschreven regels, de bewaring gebeurt conform de hieronder volgende richtlijnen.

Bewaring van en toegang tot de beelden

1. Bewaring van de beelden:

De beelden en logbestanden worden bewaard conform Belgische en Europese wetgeving binnen een beschermde omgeving. De informatie en persoonsgegevens die verzameld worden door middel van de bodycams kunnen worden geregistreerd en bewaard voor een duur van maximum twaalf maanden, te rekenen vanaf de registratie ervan. Enkel en alleen met het oog op het besparen van servercapaciteit kan de gebruiker eigen irrelevante beelden (bv. een accidentele opname) verwijderen. Dit is slechts toegestaan na het invullen van een bondige motivering in het commentaarveld van de betreffende opname en zal worden opgeslagen in de logbestanden. Na anonimiseren (voorzien in artikel 25/7 §2 Wet Politieambt) én mits de toestemming tot gebruik ervan door de afgebeelde personen (conform de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens) kunnen de beelden worden gebruikt voor didactische en pedagogische doeleinden in het kader van de opleiding van de leden van de politiediensten. Het anonimiseren gebeurt door de (vervangend) korpschef of officier intern toezicht. Ook van deze toegang om te anonimiseren wordt een registratie bijgehouden conform artikel 25/7 Wet Politieambt.

2. Toegang tot de beelden:

De toegang tot de informatie en persoonsgegevens die verzameld worden door middel van de bodycams wordt toegelaten gedurende een periode van één maand, te rekenen vanaf de registratie ervan, op voorwaarde dat het operationeel gemotiveerd is en dat het noodzakelijk is voor de uitoefening van een welbepaalde opdracht (bv. het downloaden van de beelden met het oog op inbeslagname).

Het bekijken van opnames via de verwerkingssoftware is slechts toegestaan voor de maker van de beelden, zijn of haar rechtstreeks diensthoofd, de (vervangend) korpschef of de officier intern toezicht. Na de eerste bewaarmaand is de toegang tot die persoonsgegevens en informatie enkel voor doeleinden van gerechtelijke politie mogelijk mits een schriftelijke en met redenen omklede beslissing van de procureur des Konings. De toegang tot deze persoonsgegevens en informatie is beveiligd, alle toegangen worden dagelijks bijgewerkt en de concrete redenen van de bevestigingen worden geregistreerd conform artikel 25/7 Wet Politieambt. Het beeldmateriaal en elk ander gegeven dat verzameld wordt door middel van bodycams, wordt niet aangewend voor permanente controles op de personeelsleden.

Indien naar aanleiding van concrete klachten over een specifiek personeelslid het beeldmateriaal en elk ander gegeven dat verzameld wordt door de bodycams van deze gericht dient te worden nagegaan, wordt het betrokken personeelslid daarvan schriftelijk op de hoogte gebracht en kan deze kennis nemen van de zo verkregen informatie. De korpschef wordt in alle gevallen ingelicht en geeft zijn voorafgaande goedkeuring voor de handelingen die voor de controle vereist zijn. Comité P heeft ingevolge artikelen 24, 27 en 27bis Wet Comité P recht tot toegang en inbeslagname van de opnames.

Rekening houdend met de positieve evaluatie van de testperiode door de politie (toegevoegd als bijlage):

"Heel de maand oktober werd de dienst Interventie voor de eerste maal op de baan gestuurd met bodycams. We kunnen stellen dat het gebruik van de bodycam in het algemeen als positief wordt ervaren door de gebruikers. Dit op het vlak van het effect op het gedrag van de burger, als op het eigen gedrag. Ook geeft de meerderheid aan zich veiliger te voelen op de baan wanneer zij een bodycam dragen dan zonder bodycam. De meerderheid geeft aan dat zijn persoonlijke visie op de bodycam niet is veranderd door de testperiode. Slechts een minderheid geeft aan dat zijn mening in de positieve zin is veranderd door de testperiode. Ook is er een minderheid die aangeeft negatief te staan tegenover de bodycam, dit zowel voor als na de testperiode.

Iedereen is het erover eens dat de bodycam een meerwaarde in zijn/haar werk kan betekenen."

Op voorstel van het college van burgemeester en schepenen van 2 mei 2022.

Bijkomende informatie:

/

Stemming:

Met 23 stemmen voor (Bart LAEREMANS, Jelle DE WILDE, Kirsten HOEFS, Chantal LAUWERS, Trui OLBRECHTS, Philip ROOSEN, Karlijne VAN BREE, Jean-Paul WINDELEN, Eddie BOELEN, Caroline DENIL, Linda DE PREE, Isabel GAISBAUER, Katleen ORINX, Peter PLESSERS, Luk RAEKELBOOM, Patricia SEGERS, Vincent VAN ACHTER, Rudi VAN HOVE, Bart VAN HUMBEECK, Yves VERBERCK, Karin VERTONGEN, Patrick VERTONGEN, Elke WOUTERS), 3 stemmen tegen (Jean DEWIT, Karima MOKHTAR, Gerlant VAN BERLAER), 1 onthouding (Katrien LE ROY)

BESLUIT:

Artikel 1.

Het gebruik van bodycams door de politiediensten op het grondgebied van de gemeente toe te staan.

Art. 2.

Bovenstaande toestemming ter kennis te brengen aan:

- de korpschef, die instaat voor het gebruik van de camera's op zichtbare wijze door de politiediensten conform de overeenkomstige wettelijke bepalingen;
- de procureur des Konings.

Art. 3.

Bovenstaande toestemming openbaar te maken voor wat betreft de opdrachten van bestuurlijke politie.

Art. 4.

Dit besluit bekend te maken op de gemeentelijke website.

In zitting, datum als hierboven

Muriel VAN SCHEL

algemeen directeur

Peter PLESSERS

voorzitter gemeenteraad

Voor eensluidend afschrift op 1 juli 2022

Muriel VAN SCHEL

algemeen directeur

Peter PLESSERS

voorzitter gemeenteraad